

استاد شهریاردان الشام آلمیشام
او دین ردیقه سوژو سالمیشام
یوردومن وصفینده قلم چالمیشام
حیدریا دنیب او خشکنابدان
منده سیزه سوژ آچمیشام بینابدان

بیناب منظومه سی

شعر توپلوسو

محمد رضا نوروزی ملا هر بندپ

به اهتمام ابراهیم نوروزی طاهر بناب

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بناب منظومه‌سى

محمد رضا نوروزی طاهر بناب

به اهتمام: ابراهیم نوروزی طاهر بناب

سازمان اسناد و کتابخانه ملی: بهرام سورگون

سرشناسه : نوروزی طاهربناب، محمدرضا، ۱۳۱۱ - ۱۳۷۷

عنوان و نام پدیدآور : بناب منظومه‌سی / محمدرضا نوروزی طاهربناب؛ به اهتمام ابراهیم نوروزی طاهربناب؛ ساهمانلایان بهرام سورگون.

مشخصات نشر : تبریز؛ انتشارات نباتی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : ۶۵ ص.

شابک : ۹۷۸-۰۰۰-۵۸۹۲-۵۴-۳ - ۶۰۰-۵۸۹۲-۵۴-۳

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : ترکی.

موضوع : شعر ترکی -- ایران -- قرن ۱۴

شناسه افزوده : نوروزی طاهربناب، ابراهیم

شناسه افزوده : سورگون، بهرام، ۱۳۶۲ -

رده بندی کنگره : ۱۳۹۱: ۸۴۴ ب۹ ن/۳۱۴ PL

رده بندی دیوبی : ۸۹۴/۳۶۱۱

شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۰۵۹۵۵

□ بناب منظومه‌سی

□ محمدرضا نوروزی طاهر بناب

□ به اهتمام: ابراهیم نوروزی طاهر بناب

□ ساهمانلایان: بهرام سورگون

□ ناشر : نباتی

□ تایپ: پریسا داداش پور

□ تیراژ: ۱۰۰۰

□ قطع: رفعی

□ بیرینجی چاپ: ۱۳۹۱

□ صحیفه‌نین سایی: ۵۶

□ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

□ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۹۲-۵۴-۳

مرکز فروش : تبریز- ماین سه راه طالقانی و تربیت -

مجتمع تجاری استاد شهریار زیرزمین - پلاک ۴۶ - تلفن: ۵۵۴۷۵۱۰

مرکز پخش ادبیات: بناب، برج بلور، ۰۹۳۸۴ ۲۳۶۶۷۷

تقدیم به:

مادرم

و روح پدر بزرگوارم

«محمد رضا نوروزی طاهر بناب»

پیشگفتار

این بندۀ ناچیز و بی مقدار با کمی وقت و اعتراف به قلت بضاعت علمی خویش و با استمداد از الطاف خداوند متعال و با تلاشی پیگیر و خستگی ناپذیر بخشی دیگر از آثار چاپ نشده‌ی پدر بزرگوارم را گرد آوردم.

عواملی که در نگارش این مقدمه بی تاثیر نبوده اند عبارتند از:

۱- در برخی احادیث نقل شده است که: «من آرَّخْ مُؤْمِنًا فَقَدْ أَحْيَاهُ» کسی که شرح حال مومنی را بازگو نماید حقیقتاً وی را زنده نموده است.

۲- یکی از بهترین روش‌ها برای راهنمایی مردم به ویژه نسل جوان آشنا نمودن آن‌ها با زندگی مردان الاهی و چهره‌های بزرگ و برجسته‌ی تاریخ و زنده نگه داشتن نام و یاد آنان است. زیرا شناخت رمز و راز موقّفیت آنان و عمل به گفتار ایشان یکی از مهمترین راه‌های ترقی و پیشرفت جامعه است.

روانشاد محمد رضا نوروزی در سال ۱۳۱۱ شمسی در شهر بناب در یک خانواده‌ی متدين و مذهبی دیده به جهان گشود. در سن ۹ سالگی از داشتن نعمت پدر محروم گشت و در زیر سایه مادری پارسا و با تقوا، که مرحوم محمد رضا نوروزی بارها در اشعارش از ایثار و فداکاری ایشان سخن گفته، پروردش یافت. از جمله در اشعارش گفته اند که:

دوشنه ننه مین محنّتی یادا

اوره یم غصه دن گلر فریادا

چو خلو محتله دؤزدو دونیادا

نه زحمت لر چکدی خون دل یئدی

بیزی بؤیودونجه چوخ - چوخ اینجیدی

گل رنگین طبعش در ۱۱ سالگی شکوفا گشته و شروع به سرودن شعر نموده است. گشاده رو، لب های متبسم، چهره‌ی جذاب همراه با وقار و متأثر و ادب به اضافه تواضع و فروتنی در برابر مردم از ویژگیهای مرحوم پدرم بود. ایشان از آن جا که علم بی عمل را چیزی جز و بال و شقاوت نمی دید خود در عمل معلم اخلاق بود و به ما هم توصیه می کرد، چنان که در جایی گفته است: «مردی عملی ایله تانی دوستوم سوزولن یوخ».

از آن جا که به شغل شریف کشاورزی مشغول بود در تابستان شب و روز و در فصل‌های دیگر اکثر روزها در با غش که میعادگاه شاعران بود مشغول کار و کوشش بود. ادبا و شاعران منطقه بناب و دیگر نقاط کشور که تمایل داشتند با ایشان دیداری داشته باشند با کمال میل و با سادگی تمام در با غای خود از آنها پذیرایی می کرد و مراتب احترام خود را نسبت به آنان ابراز می داشت و به راستی شعرها و ادبای نیز دیدار نوروزی را برای خود مغتنم می شمردند. ایشان از نعمت سواد تا ششم ابتدایی بهره مند بود. لباس ساده، غذای مختصر و زندگانی بسیار زاهدانه از دیگر ویژگی های بارز او بود. ایشان به آثار خود تعلق خاطر زیادی پیدا کرده بود و با توجه به اینکه در دوران نوجوانی بنابه دلایلی از ادامه تحصیل باز مانده بود؛ شوق وافر به مطالعه و غوطه ور شدن در دریای بی کران ادبیات را داشت. خانواده ای پر جمعیت و شغل کم در آمد باعث شده بود در مدت زندگانی خویش از چاپ آثارش بی نصیب بماند. خلاصه اگر بخواهم پدرم را به صورت موجز معرفی نمایم می توانم بگویم که پر کار و خستگی ناپذیر بود. کم می خواهد و زیاد کار می کرد. لحظه ای بی کار نمی نشست می خواند و می نوشت، می خواند و می نوشت...

در اواخر عمرش به بیماری سختی مبتلا شد و در ۶۶ سالگی در حالی دفتر حیاتش بسته شد که حتی نتوانست برگی از آثار چاپ شده اش را ورق بزنند. امیدوارم دفتر خاطرات و قریحه اش همیشه گشوده باشد و نقل محفل دوستان و آشنایانش قرار گیرد. این جانب عهدی که با وی بسته بودم

نگستم و بعد از وفات ایشان، به حول قوه‌ی الاهی و با راهنمایی و حمایت فکری دوستانش توانستم مجموعه شعر ترکی «نوروز گولو» و «بیناب منظومه‌سی» را به چاپ برسانم. امیدوارم اگر عمری باقی باشد بتوانم دیگر آثار او را در اختیار علاقه مندان شعر و ادب و دوستدارانش قرار دهم. اینک با کمال ادب و احترام برخود فرض می‌دانم که سپاس قلبی و ارادت اخلاقمندانه‌ی خود را نثار سروران و ادبیانی بکنم که حقی پرقدار در طبع این مجموعه داشته‌اند. ابتدا از آقای بهرام سورگون و یالچین سهند کمال تشکر را دارم که از دقّت نظر و فضیلت خود مایه نهادند و زحمت تایپ و ویرایش این اثر را متقبل شدند. از مدیر انتشارات نباتی نیز صمیمانه سپاسگزارم که زحمت چاپ و نشر این مجموعه شعر را بر عهده گرفتند.

زمستان سال ۱۳۹۰
ابراهیم نوروزی طاهر بناب

بناب منظومه‌سى

محمد رضا نوروزى طاهر بناب

۱

بسم الله سيز هئچ واقت ايشيم دوز اولماز
 سؤز يازارام ولی سؤزوم سؤز اولماز
 الله ايلن باشلانان سؤز پوزولماز
 تانرى دئيه من باشلايام سؤزومو
 شاعرلره او خشدارام ائزومو

۲

اوستاد شهرياردان الهم آلميشام
 او دئين ردifice سؤزو سالميشام
 يوردومن وصفينده قلم چالميشام
 حيدربابا دئيب او خشكتابدان
 مندە سيزه سؤز آچميشام بىنابدان

۳

آنا يوردوم بىناب گۆزل دياريم
 سنسن منيم اعتباريم، ووقاريم
 سن منيم قولومسان، سنسن قراريم
 ايسترەم وصفينده نئچە سؤز يازام
 مقدس آديوا ازلدن بازام

۴

من سنه اولادام سن منه آنا
گۇرسىنمه يىب اوغول آناسىن دانا
جانىم قورىبان سىن كىمى جانانا
ائى ايستى نفسلى، الوان ياناقلى
قوچاق لارىن واردى قارتال قايناقلى

۵

سندە ياشامىشام ايلر بويو من
چوخ گۈرموشم غمى، ياسى، تويو من
دادمىشام ايستىنى، هم سوپوغو من
هر جور اولسا دونيا كىچىب قورتولار
ياخشى پىسىدە انسانا بىر آد قالار

۶

كىچىك چاغى مدرسه يە گئىردىم
اوستاد دئين درسلىرى ئويرەنردىم
دوستلاريملا گزىب دئىيب گولردىم
چون اونلاردا منه ياشدا تاي ايدى
اکبر آدلى بىر يولداشىم وار ايدى

٧

ياز چاغيندا بيزيم باغا گئدرديك
 آغاج لارдан شكر آلچا دره رديك
 هر گلنها دولو چنگه وئره رديك
 بو قانادان او قانايا آشارديق
 الله نه خوش غمسيز - غمسيز ياشارديق

٨

آمما حئيف بو دل خوشلوق بيتمه‌دى
 او زون مدت قاليب باشا گئتمه‌دى
 فلك نامرد اولدو منه يئتمه‌دى
 آتامي اليمدن فلك تئز آلدى
 اوچ قارداش، اوچ باجى، بير نه قالدى

٩

دوشنه ده يادا ننه مين محتنى
 اوره ييم غصه دن گلر فريادا
 چو خلو محتللره دؤزدو دونيادا
 نه زحمتلر چكدى خوندل يئدى
 بيزى بؤيو دونجه چوخ - چوخ اينجيدى

۱۰

یای زامانی هامی باخدا یاتارديق
دام اوستونده دم دودهنى تو تارديق
گاه گولردىك، گاه آرانى قاتارديق
مهتابادا حسين مختارب دئيردى
آواز او خوياندا هامى گولردى

۱۱

عمه لريم ييغيشاردى چار داغا
هر بيرى بير زينت ايدي او باغا
آش قازانين آساريالار او جاغا
ناهار چاغى ييغيشاردىق ايچردىك
دو زولردىك باداملارى سئچردىك

۱۲

رضاقلى اريكلرى دره ردى
غلام رضا او نا سله وئه ردى
دول دوراردى بازارا گؤندره ردى
داداش مؤولريميزين تايين گزه ردى
قانالارى گلين كيمى بزه ردى

۱۳

خندجه بى بى م	چوخ زيرنگ	ايش گئرەردى
قانالارين	او تلارينى	درەردى
سکينه سلطان	ھۇرۇكلىرىن	ھۇرەردى
دولاناردى	نه سىينىن	يانيجا
عباسعلى	دايمىن	دايمىن

۱۴

زەرا بى بى	باغا	چوخ	آز	گلردى
ائوينىدە	چون	قرآن	درسى	دئىردى
او شاقلارارا	شرىعت	أويىرەدردى		
گولوش	قا باغايىدى،	بتر	گولردى	
چوخ ساده ايدى،	ھر سؤزو	دوز	بىلردى	

۱۵

جميله عمه	بتر	آسيب	كسىدى
حىرصلەنردى	ال آياغى	اسرىدى	
معصومە دە	ھر	بىر	سۈزە كوسىرىدى
فاطمانىن	خوشويىدو	يوسف	دئمەسى
معظمە نىن	اونا	با خىب	گولمەسى

۱۶

ننه عمه‌لرین چکردى نازىن
آلمازدى اۇزونە ھېچ جورە سۈزۈن
خىدەمت‌كار بىلدى اونلارا اۇزون
آخىرە تك، مەربان يول گەتىدىلر
نوبتايلىن دونيانى ترك ائتدىلىر

۱۷

ننه دئمك اولماز اوナ گول ايدى
محبىت باغينا بير بولبول ايدى
عىصىمته عفتە او سونبۇل ايدى
هر زامان دىندىرىدىم منه جان دئدى
زەمىنلىرە دؤزدۇ خوندل يئدى

۱۸

ليلانىن هر زاددان وارىدى پايى
گۈزلىسى، زىركىلىسى، ووقارى
آبىردا حيادا يو خوييدۇ تايى
ايش قورتارىب او توراندا صحبتە
تئلىرىنى خوش تؤكىرىدى صورتە

۱۹

بىناب سىنىن چوخ گۈزىلدى باغلارىن
 باغلارىندا هئيolarين، نارلارين
 آشار، داشار ھر فصلىدە بارلارين
 پايىز فصلى اوزوملىرى دررلر
 سېزه باسيب، ورزنە سررلر

۲۰

بىناب سىنىن قوهونووون دادى وار
 خيارووون ھر شهردە آدى وار
 بوستانووون يئمەلى ھر زادى وار
 سحر تئزدن خيارلارى درەرلر
 آرابادا بازارا گۈندرەرلر

۲۱

آغ باغلارىن اوزومونوون سارىسى
 سوپورقاينىن قره شىرىن آلىسى
 آرخ اوستونوون آرمودو ھم ھولوسو
 ھر شهردە آدى گۈزىل ياد اوilar
 ھر كس يئسە آغزى دولو داد اوilar

۲۲

بیناب سنین دریاچه‌وین دوزوندە
چیچک بیتر چای چمنین گؤزوندە
گؤزل قوشلار اوزر سویون اوزوندە
آدامى گورنده قاناد آچارلار
مجبور حالدا سودان قالخیب اوچارلار

۲۳

باھار چاغى سو چایلاردا شاققىلدار
گولرنلر چمنلرددە قاققىلدار
دورنا قاناد چالار قازلار قىققىلدار
گۈز گۈردو كجه كۈوشىن بوتۇن سو اولار
تاماشاسى هر انسانا حال اولار

۲۴

قىشلاق آلى دريانين منظرەسى
كىنارەنى دولدوروب دوز تاراسى
يورغونلۇغۇن قوشلارىنин خوش سىسى
خستە روحە دوبارە دن جان وئرير
كېچن گونلريمى بىر - بىر سان وئرير

۲۵

جاوان ايديم تفنگ اله آلارديم
 حسين ايله هر يانى دولانارديم
 باشيم اوستهن كچين قوشو چالارديم
 بير ده داها دوشمز اله او ايلر
 سولدو عئمرۇم باغى، سارالدى گوللر

۲۶

بياناب سنين چمنلرين، گوللرين
 صفالى دير، هم چايلارين گؤللرين
 مهريياندى بير - بيرينه ائل لرين
 گۈزىل لرين چمن لرده دولانار
 گون دوشىنده سويا، گۈزلر سولانار

۲۷

بى بى اوغلوبىنان فوسوندوزه گئدنده
 يورو لموشدوق بتىر داداشدا، مندە
 يولدا دوشىدوك صفالى بير چمندە
 چۈرك يئدىك، نىچە فينجان چاي ايشدىك
 دوباره دن دوروب تئز يولا دوشىدوك

۲۸

آ میر احمد گولویدو گزوویشین
 خدجه خانیم آغایا سئوگیلییدی
 سعید سیروس اوونون اوزون الییدی
 غیرتلیایدی آج قالاردی دئمزدی
 اولسهیدی ده حرام چؤرک یئمردی

۲۹

بیر گون منی محمود سالدی تندیره
 آغزین قویدو ایستردى کى گولدوره
 شوخلوغونان آز قالمیشدی اولدوره
 گلمهسهیدی خان ننه، من اولموشدو
 حتنمن یانیب تندیرده کول اولموشدو

۳۰

نئچه ایلدن سونرا انتیقام آلدیم
 محمودو من بتر بیر تورا سالدیم
 داغ سودا یاندیردیم خطایا قالدیم
 یازیق اوتدو اوشاقدیم کیمی آغلادی
 بیر نئچه گون قیچ پاچاسین یاغلادی

٣١

گونش تک پارلايیب قدرتین بیناب
 یاییلیب هر يانا شهرتین بیناب
 ضرب المثل اولوب همتین بیناب
 منطقه ده آدلی سانلى بینابیم
 شاعرلر ياتاغى شانلى بینابیم

٣٢

بیناب سنین وصفین گلمز بیانا
 گؤزل باغ - باغچادیر باخسام هر يانا
 سنده قهرمانلار بسله‌ییب آنا
 اوستادلارین عارفلرین وار سنین
 ثالثلر تک شاعرلرین وار سنین

٣٣

سنده ياشار «فرى»، شاهين نامدار
 یونس حاجى، امامى تک باووقار
 بيدل، يزدانپناه سنه افتخار
 پیغامى، تیرانداز، خشنود ياد اولسون
 افضل، قوىپنجه گوييلو شاد اولسون

٣٤

باقری مسجدده صحبت ائلردى
آ میر محمد مرثىهنى دئيردى
گاھداندا بىر مردمى گولدوردى
چوخ خوشودو اوونون مثل دئمەسى
منبر اوسته مردمى گولدورمهسى

٣٥

ماحالىن نه خوشدو گۈزلىم بىناب
گون چىخان ماراغا، قىبile ميانداب
شمالىن عجبشىر اولماز سنه باب
گون باتان درياچە شافاق سالىرى
شاعر اوナ باخىر الهام آلىرى

٣٦

سندە كىچنلردىن واردى يادگار
بئش گۈزلۇ كۈرپۈدو سنه خوش ووقار
مهرآوا مسجدى يانىندا مينار
اسماعيل بىگ يا دا مسجد ميدان
كىملردىن قالىيدى هانسى زاماندان

٣٧

بناب مصلانين گۈزلەری
 الوان لوسترلرى، خوش قندىل لرى
 يوكسلىيدى گۈيە قوشما ميل لرى
 اوستادىنин الى قولو وار اولسون
 دوزگۇن انسان لارا الله يار اولسون

٣٨

آدالارين گوللەری سونبول لرى،
 آرالىغىن خوش الحان بولبول لرى
 كور آرخىن ياز چاغى جوشغۇن سېل لرى
 طبىعىتە صفا وئەر گۆز دويماز
 اورك دويماز، كۈنۈل دويماز، سئز دويماز

٣٩

يازدا اوilar بىناب بوتون بنؤوشە
 باخان گۈرر بەشتىن بىر گوشە
 گۈتۈرەر كۈنۈل لر دويونجا توشە
 هر شەردىن گلىب سنه قوناقلار
 طبىعىتىن دفترىنى واراقلار

٤٠

قىشدا اولار كؤوشن بوتون آغ دىز
گۆز باخديقجا آغ - آپااغدى، ترتميز
شاعيرانه صحنه اولار اولكەمиз
طبيعت دفترين چۈنر واراغى
چىكىر باشا داغ - داش بىر آغ دووااغى

٤١

بىناب سىنە بىر ايل قوردلار اولادى
تولكولر ائشىتىدى قويروق بولادى
خوشلارينا هريان گىلدى تالادى
قره دومان توتدو سىنە اوزونو
آجى توستۇ آجيشىدىرىدى گۆزونو

٤٢

صمدزاده مىنندە آت ميداندا
پاشازاده وئرنە فرمان اوئىدا
حاجى محمد اونلارا سۆز دئىنە
نيسگىللەدىر او صحنهنىن سۆزلىرى
اختيارسىز آغلادىرىدى گۆزلىرى

٤٣

مصطفېنىن کاس کلاھى قويماسى
 رجز اوخوماسى، شبىھ اولماسى
 مير قدىرىن اونا قىلينج سالماسى
 گۈز ئونوندە جلوهله نىر هر آندا
 تك اوتوروپ سئىر ائىلەين زاماندا

٤٤

طاهرىنىن چارdagىنىن ھمدمى
 بىز اولا رديق يايىدا تو تاردىق دمى
 قاققىلداردىق باشدان آتاردىق غمى
 هئى دئىردىك دانىششاردىق دو يونجا
 گىچە كىچىب باش ياسدىقا قويونجا

٤٥

محمد رضا گىلدەي
 اسماعيلدا اونو گۈرۈب گولردى
 محمد حسین بتىدن حىرصلەنردى
 حىرصلەنلىدى پاشانىن قارىنىنى يېرتىدى
 گىتىدى بئش - آلتى آى زىنداندا ياتىدى

٤٦

نه گؤزلدى گؤيده دورنا سىلەنە
آنا قوجاغىندا اوشاق بىسلىنە
آتا دىللەندىرە بو ھوسلەنە
خوش گونلرىن عئمرو منه آز اولدو
آتام ائلدو باھارىمىز كۈز اولدو

٤٧

زووارا داغىنин اوجا زىروھسى
دۇورە ووروب اوردا ناھار يئمەسى
دووشان قالخىب افضلین دىسکىنەسى
قالىب خاطىرىمەدە يادىمدان چىخماز
جوداد دىسکىنەدى اونا تاي اولماز

٤٨

حئىيف اولدو او اوشاقلىق دۇورانى
دولاناردىق جىزجىزە تك ھر يانى
ھئچ سايمازدىق قار ياغىشى بورانى
آخشاما تك داغدا داشدا گزىدىك
سوروتىمە تك بوز اوستوندە سوزىرىدىك

٤٩

قىزلار قالاسينا گئدib چىخاردىق
 او جاسىندان آلچاقلا拉 باخاردىق
 او ز آشاغا، او ز چوئىرىپ شاخاردىق
 قاچاردىق تا تئز يېتىشك مقصده
 داش، آياغى اينجىدسىدە، ازسەدە

٥٠

بىوفادىر فلك يوخدو وفاسى
 يېتمەيىب كيمسىيە ذره صفاسى
 قوردوغۇ كلكىن چوخدو جفاسى
 گئجه گوندوز كلك وورور ميلته
 عزيزلىرى چكىر سالىر ذيلته

٥١

بيناب يئنه دومان تو توب گؤللىرى
 يامان ائدىب بير - بيرىنندن ايللىرى
 آيرى سالىب فاميللىرى، ائللىرى
 محبتىن رىشەسىنى قازىبلاڭار
 اينسانلىغىن جاداسىندان آزىبلاڭار

۵۲

هر کس هر نه دئدی، بیزده ایناندیق
یالیوبالا باخدیق بتر توولاندیق
یالان سؤزو صادق بیلیب دوز قاندیق
امک زایا گئتدی حق سای ایتدی
صدق و صفا بیر یول آرادان گئتدی

۵۳

قالاجاق انسانا دونیادا بیر آد
کسه جک علاقه دوست ثروت او لاد
جهد ائله آدینی یاخشی یا چیخارت
قوی هر زامان آدین یاخشی یاد او لسوون
دشمنلرین غمگین دوستلار شاد او لسوون

۵۴

غم یوکونو با غلاییب دیر کاروان
عدم دیارينا اولوبدور روان
دیزین قوجاقلایب یازیق با غبان
غملی کؤنلون تازا غمله داغلاییر
سولان گوله حسر تیله آغلاییر

٥٥

باھار فصلی چمنلری گزردیک
 آختاراردیق ماللاکوووش درەردیک
 اوڈ اوستوندە کباب ائدیب یئیردیک
 چوخ یئیردیک قارینلار کى دولاردى
 هره بير جوك دئىيب شوخلىق سالاردى

٥٦

بير چىخاردیق علىپنجه داغينا
 بير باخاردیق سولونا، ھم ساغينا
 آياق آلتدا گول چىچكلى باغينا
 بير گۈرەردىم كەھلىكلىرى قاققىلدىر
 اوست سمتىيدن سو آشاغى شاققىلدىر

٥٧

ياريق قره گؤيرچىنلر اوچاندا
 باشىن اوسته الوان پرده آچاندا
 اووچودان ھولچويوب اونلار قاچاندا
 ياديمدادىر نئجه دومان سالاردى
 اووزلرینى داش قايایا چالاردى

۵۸

انجیرلى داغ كەھلىك لرىن نئيلە يىر؟
 ياماج لاردا اوولار گردىش ئىلە يىر؟
 داش گۈزۈندە يېنە سولار قىئىنە يىر؟
 سول يانىندا پايگاھى قويوبلار
 يارىق داشىن دؤورە بىرىن او يوبلار

۵۹

بىناب نەدن دوستلار منى آتدىلار
 نامىردىلە قول دېيىن ساتدىلار
 رقىيلىرى مندن عزيز تو تدولار
 دىلدىن چىكدىم چوخ خالارينىن جفاسىن
 گۈرە نەمە دىم هېچ بىرىنин و فاسىن

٦٠

تىيمورون قىشلاقدا قىز قاچىر تماسى
 طرفلىر اليىن دن توتوب آلماسى
 پىس وضعىدە اۋۇزۇن بىزە سالماسى
 ايندى دە وار منه بىر داد و ئىرىر
 نظرىمده او گۈنلۈرى ياد و ئىرىر

٦١

حوا خالا سحر تئزدن دوراردى
 رمضانىن يوياردى ال اووزونو
 خانىم نساء سماورى قوراردى
 سوزكىچدن چاي، فينجانلارا تؤكىرىدى
 هاميدان تئز مش سيفالله ايچىرىدى

٦٢

آشيق جعفر سازين ديللنديرننده
 سليمانا كوراوغلوندان دئيندە
 چيراق كىچن وقتە شمسالله مندە
 شاه قاباغين گوتىدوك ياواش چكىلىدىك
 قارانلىقىدا بير قاپيدان اكىلىدىك

٦٣

سورو گلىر قويون قوزو ملهشىر
 سود ساغماغا قىز گلىنلر الهشىر
 توى شنلىك ده قهرمانلار گولەشىر
 بير زامان كوخا اوغلو قولونو ييخدى
 ياديمدادىر بتر بير داعوا چىخدى

٦٤

آ میر احمد بیزیم باغا گلردى
چوخ مهربان خوش دانیشیب گولردى
او شاقلارى دیندیریب گولدوره ردى
اوزو نورلو بدیرلنمیش آی ایدى
هر ياندا شهرتى شانى وار ایدى

٦٥

عم او غلوینان باغ دامیندا ياتاندا،
آ خليل، من، گئدیب اوغرۇ تو تاندا،
قويونلارى قارشیمیزا قاتاندا،
رزاقین آياغى اوردا سوروشدو،
دالى چکیلندە او آرخا دوشدو

٦٦

بیناب سینین گؤزل آدین او جالدى
آمما حئیيف ایگىدلرین قوجالدى
شيخ على نین او غلانلارى نه اولدو
آغا اولدو هر کس گئتدى بير يانا
او گؤزل باغچالار قالدى ويرانا.

٦٧

گۈزىل بىناب قره قىشلاق سرەسى
 مجید آباد يولو، آغ داش بىرەسى
 دورداق گۈزىل دالىسىندا فەھىسى
 قازلار اوتلار سورۇ - سورۇ چۈل لىردى
 دستە دستە اوردىك اوزر گۈل لىردى

٦٨

بخشىلى بىر گىچە يوخودان دوردو
 اوغرۇ فرض ائيلەيىب حسنى ووردو
 دايى وورما منم حسن چىغىردى
 بخشىلى آيىلىپ اۋزۇن تاپىنجا
 يازىق حسن كۈتكى يىندى دويونجا

٦٩

داغلار آغ كۈينەيىن دىيىشىن زامان،
 باهارىلان دئىىب، گولوشن زامان،
 آغ بولۇددان ياغىش، تۈركوشن زامان
 بىرده بىر غونچە تك گول بوداغىمدا
 آچاردىم باهارىن سحر چاغىندا.

٧٠

مئولری کسنده، باغ ایشلهیندە
گیرده کان آلتیندا مئل دئیندە
دؤوره ووروب قاتيق دوشاب يئيندە
فرصت واقتى ورەزنه قاچارديق
دام اوستوندن قاناد آچىب اوچارديق

٧١

گۈزۈم آغلار، ولى ياشى گۈروننمز،
دوذاق گولر، ولى قلبىم سئوينمز،
اورك هېچ وقت اۆز - اۇزونه دۇيوننمز
درد اينسانى حالدان حالا دۇنده رىر
ايگىدلرى قىبر ائويينه گۈنده رىر

٧٢

اوجوز ساتديق بىز او گۈزل دؤورانى
دسته چىخىب دولاناردىق ھر يانى
يىغاردىق ائولىرىن يورغان - مورغانى
مهدى عمى ميداندا، مشعل قوياردى
پۈلكەنى باشى اوسته توولاندىراردى

٧٣

آی‌لاريم اوْتۇشدو گونلر تالاندى
 غىلى اوْركىدە يئەنە غەملر قالاندى
 غم بادەسى آچدى داشدى جالاندى
 كىنهلى خزانىن او پىس سازاغى
 قويوب گولشىنىمە خزان دوزاخى

٧٤

چىرىنىڭ دە آروادلار فال وورارلار
 آخشام چاغى كۆچە اوستە دورارلار
 بىر آچارى آياغى آلتدا قويارلار
 صحبت نە ئىيلەسە گلن آداملار
 اولكى كلمەنى، نىيت توئارلار

٧٥

سحر تىزدىن چاي باشينا چىخارلار
 تېللىرىن دارايىب دىرناق توئارلار
 نىيت ائدىب بىر شمع سويا آتارلار
 نەقدر چوخ يانسادا سوپيون او زوندە
 ارزشلى دىر صاحىبى نىن گۈزۈننە

٧٦

اوروجلوقدان آخیر جمعه اولاندا
 قىزلار مسجدلره گلىب دولاندا
 كيسه تىكىب اىچينه پول سالاندا
 يواشجانا بىز قاپىنى آچاردىق
 كيسەلرى ووروب، قاپىب قاچاردىق

٧٧

بايرام گونو سيرفالاري بزرلر
 يئتىدى «سین» آددا جينس اوナ دوزرلر
 گئروش اوچون ائل طايغانى گزرلر
 خوشدور وارلى يوخسوللارى ياد ائتسىن
 او گون غملى كۈنۈللىرى شاد ائتسىن

٧٨

بايراما تك قار قالانىب قالاردى
 گونش ووروب قارى، دن - دن اولاردى
 چوخورلارا آخىب سو گؤل دوراردى
 دن - دن قاردان بىزده قارقند تو تاردىق
 قار سويوق، قند شيرين، تئز - تئز او تاردىق

٧٩

فیروز ایله گزردیک
 چمنلرده چیم‌لری کسردیک، یئردن اوزردیک
 ردیف‌ایله بیر طرفه دوزردیک
 آی ماشالله قوواخ خویور دئیردی
 اودا بیر - بیر فتح‌الله‌ها وئرددی

٨٠

فتح‌الله دوزردی چیمی دووارا
 او تای بو تای قالمازیدی هئچ آرا
 گاهداندا بیر، بیزی باساردی هایا
 حیرصله‌نردی دئ دال با دال آلاردی
 بیر - بیر اوسته او دووارا چالاردی.

٨١

آتامین وار ایدی چوخ آچیق الی
 توتاردی هر زaman الی ائل الی
 ائل طایفانین صداقتلى گؤزلی
 گئتدی الیمن حئیف کام آلمادیم
 دویونجا بیر قول بوینونا سالمادیم

۸۲

صادراتین بادام، اریک، خشکبار
سوغان، گوجه، آدلی سانلی گؤی خیار
حالی خالچا صادر اولار بى شمار
ماشینلار دوزلوب قاطارلا گئدر
دريادان دوز خارجه يه حمل ائدر

۸۳

бинابين وسطى ميانداب يولو
شهردىر بو يولون ساغىلە سولو
مشرقدن مەراوا مەر ايلە دولو
مغربدن گزوروش عشقدن داشقىن
دوزلو دنيز اوردا دالغالى جوشغۇن

۸۴

سوقاچ باسار مكت الله ميانا
پندامالار گئچ، بويانا قوم قانا
قوم لارين صفاسى گلمز بيانا
باغ - مئشه لر، گول چيچكلى ناخيشلى
گؤزللىرى واردى جيران باخيشلى

۸۵

قىشلاق، قره‌چىبىق اوردان يئىينكىندا
 خانا بره، على خوجا، خللەوند
 زووارادىر، خوجەمیر و تزەكىندا
 بىناجودور بالارؤووش، ايزوووش
 شورگۈل، قىيىم باسان اوردان كىچىر دؤشىن

۸۶

حاجى مصىب، قره‌قىشلاق، مجید آباد
 آغداش، چىيىقلىدى، ھم جمىشيد آباد
 يول كىارى گوران قىشلاق چوخ آباد
 بو كندلىرىن ائل لرى وار مەربان
 كىسەللەر قوناغا شوقىلە قوربان

۸۷

گۈزل بىناب دلخوش ياشا دونيادا
 وئرمە هدر، گەتسىن عۆمرونۇ بادا
 سنه گلن دوست تانىشا ھم يادا
 دئنه منيم شاعير اوغلۇم نوروزى
 دونيادا بىر زامان گولمەدى اوزو

۸۸

بوینوزلو باغ سنده وار چوخ خاطیره
واقت ایسته ییر خاطیره می تا دئیه
او شاقلا رین شرح حالین بیلدیرم
غلام حسین حمیدله سس سالار دی
قوش قوواندا، بوش چللە بی چالار دی

۸۹

یادیمدادیر فتاح نئجه او جادان
دوشدو یئرە اوینایاندا با جادان
بیغیشدی باشینا جاوان، قوجادان
قوجاقلاییب نازن قاوزادی بیر سس
دئدی اولدو بالام کسیلیب نفس

۹۰

خیردا بئیوک هامى باتدیق ماتمه
یانیردیق اورکدن نئجه بو غمه
دولموشدور هامى نین گۈزلىرى نمە
بو زاماندا فتاح آچدى گۈزونو
سۈپىلە بېردى يواش - يواش سۈزونو

٩١

بوينوزلو باغ گئتدى سنين عزتىن
 ازلكى تك داها اولماز شوكتىن
 نظرىمده صيفره ائندى قىمتىن
 او جلالين داها گئتدى قورتولدو
 ميرزه احمدىن كنده ياسى تو تولدو

٩٢

بوينوزلو باغ كيملىر يولا سالىيسان
 اؤزون آمما اؤز يئروننده قالىيسان
 گاهدان خاراب، گاهدان آباد اولوبسان
 وئردىن الدن گولر اوزلو احمدىن
 سىنده جان قويىموشدو، چكدى زحmitin

٩٣

بوينوزلو باغ سىنده صفا قالمادى
 بىزىم اوچون ذره وفا قالمادى
 آرزىمین كاساسى سىنده دولمادى
 خزان گلدى گؤزل گولون سارالدى
 تولك ترلان يېرىن يېنه سار آلدى

٩٤

بوینوزلو باغ سنده گزن گونلریم
مؤولرینی نظمه دوزن گونلریم
اوزوملری مؤودن اوزن گونلریم
نظریمده ایندی داها خار اولدو
احمد اولدو امکلریم زار اولدو

٩٥

بوینوزلو باغ سنده گزدیم بیر زامان
مؤولرینی نظمه دوزدوم بیر زامان
اوزوملری مؤودن اوزدوم بیر زامان
میرزه احمدین اولدو باشین ساغ اولسون
اوغلانلارین ساخلا اوژون آغ اولسون

٩٦

بوینوزلو باغ سنده گونوم خوشیدو
رحمتلرین منه بالدان نوشیدو
احمد سنده بیر خوشالحان قوشیدو
نییه قوودون، یئرین آیری سالیبیدی
قانادیندان ایکی للك قالیبیدی

٩٧

للكلرين عزيز ساخلا آماندي
 گئرمورسن کي گونتلر گوندن ياماندى
 هر بيريسى بير احساسلى جاواندى
 اوركلىرى احساسيلا دولودو
 گئتدىكلىرى يول احمدىن يولودو

٩٨

بوينوزلو باغ يولوم سندن كچ اولدو
 گلنمه ديم ئومروم كىچدى گئچ اولدو
 گولر اوزلو او احمدىن نئچ اولدو
 كوسوب سندن باشىن قويوب ياتىبىدى
 نظرىندن بير يول سنى آتىبىدى

٩٩

چيلله گئجه سىيندە قارپىز كىندە
 قاپ باجادان سويوق سازاق اسندە
 خيردا باجيم اؤز پايىندان كوسندە
 نتهم قوجاغينا اوخشادى آلدى
 ديله توتوب قولون بوينونا سالدى.

١٠٠

قیش گنجه سی قار قاپینی تو تاندا
نیفرت دئوین شن پریسی او داندا
کورپه لر اوز بئشییندہ یاتاندا
منیم نییه بخت اولدو زوم کاس اولدو
شنلیک واقتیم شنیم دئندو یاس اولدو.

راهنمای منظومه‌ی بناب

- ۲- این منظومه را از حیدربابای استاد شهریار الهام گرفته و به سبک آن نوشته ام.
- ۶- اکبر کلاهیان یکی از دوستان صمیمی بنده در دوران مدرسه ابتدایی بود.
- ۱۰- در فصل تابستان که همه در باغ جمع می شدیم آقای حسین ولد اختر اهل آواز بود و هر از گاهی زیر آواز می زد اما بعلت لکنت و شیرین زبانی به «مهتاب» مختار می گفت همه می زدند زیر خنده او هم ناراحت و کفری می شد.
- ۱۱- طبق رسم تابستان هر سال، عمه هایم که به تعداد سر انگشتان دست می رسید، بچه های طایفه رو جمع می کردند و به بهانه آش پختن

که نکته قوت همه‌ی بچه‌های فامیل بود، به باغ می‌آوردند و دیگ آش را روی اجاق می‌گذاشتند و بعد از خوردن آش مشغول جدا کردن پوست بادام می‌شدیم.

۱۲- هر کدام از برادرها یم مسئولیت هایی در باغ و تاکستان داشتند. رضاقلی برادر کوچکم مسئول چیدن زردالوها از درختان بود و غلام رضا برادر بزرگترم مسئول جمع آوری و بسته بندی زردالوها و فرستادن به بازار. وقتی از کار قبلی فارغ می‌شد سراغ تاکستان می‌رفت و با سلیقه خاص خودش، تاک‌ها را نظم می‌داد.

۱۳- بی‌بی خدیجه توی کارش خیلی وارد بود و تو کار و چین علف های هرز کسی به گرد پایش نمی‌رسید. پسر عمه‌ام "عباس علی چاپکی" پا به پای او حرکت می‌کرد. انگار بهم چسبیده بودند. سکینه سلطان دختر عمه‌ام فرزند دیگر بی‌بی خدیجه بعد از سالها عروس برادرم شد.

۱۴- بی‌بی زهرا ملقب به (ملا باجی) زن ساده و پاکی بود. بیشتر اوقات خود را صرف آموزش قرآن به بچه‌های محل و طایفه می‌کرد. بخاراط همین، وقت نمی‌کرد به باغ و تاکستان سر بزند.

۱۵- بی‌بی جمیله تنها خیاط طایفه، از کارش و خودش خیلی راضی بود. اگر کسی از او ایراد می‌گرفت عصبانی می‌شد. بی‌بی معصومه برخلاف بی‌بی جمیله زود رنج بود و اکثر اوقات با همه قهر می‌کرد. بی‌بی فاطمه لکنت زبان داشت و معظمه دختر عمه‌ام (دختر بزرگ بی‌بی خدیجه) نمی‌زاشت سرش تو لاک خودش باشه و هر از گاهی ادای او

را در می آورد و سر به سرش می گذاشت. وقتی عکس العمل بی بی رو می دید که ناراحت شده می زد زیر خنده.

۱۸- ام لیلا زن عفیف و در کار زیر و زرنگ بود. موقع کار از جانش مایع می گذاشت و با جدیت تمام کار می کرد. موقع استراحت هم مثل یک کد بانوی خوش سلیقه هم به عمومیم می رسید و هم به زلف های بلند و سیاهش. بعد از شانه زدن، چند تار از زلف های سیاهش رو می ریخت رو صورتش و از پشت زلف هایش نگاه می کرد.

۱۹- انگور تاکستان ها و میوه های باغات بناب زبان زد عام و خاص می باشد انگور ها و میوه های خوشمزه و با کیفیتی بهتر روانه بازار می کند. از ابتکارات دیگر مردم این شهر تولید سبزه در فصل پاییز است و صادر کردن آن به کشورهای خارج.

۲۰- از محصولات دیگر بستانهای بناب، به خیار و هندوانه و خربزه می توان اشاره کرد که در مناطق دیگر برای خود اسم و رسمی دست و پا کرده است.

۲۱- آغ باغلار و سوپورقان و چای قیراغی از مناطق پر محصول بناب به شمار می آیند و محصولاتشان معروف است.

۲۴- آخوند قشلاق روستای معروف بناب در کنار دریاچه اورمیه واقع شده ، اهالی منطقه در تابستان سوای کشت و کار و مزرعه داری و دام پروری از دریا هم بهره اقتصادی می برند. در کنار دریا تپه های نمک از دور نمایان است در کنار نهری که به دریا می ریزد درختچه های گز زیادی وجود دارد که زیستگاه مرغان دریایی است.

۲۵- موقع جوانی با حسین اکبر زاده یکی از دوستان صمیمی ام برای شکار به کنار دریا می رفتیم. یادم نمی آید مرغی به تیر رسم بیاید و جان سالم به در ببرد.

۲۷- آقای احمد رفیعی روحش شاد پسر عمه ام در روستای فسندوز زندگی می کرد. روزی ما را به روستایشان مهمان می برد. بین راه خسته شدیم کنار یک چمن زار با صفا اترافق کرده نان خوردیم و چایی نوشیدیم و دوباره به راه افتادیم.

۲۸- آقای میر احمد خادم معارف یکی از سادات محله گزاشت، شخص با ایمان و باوقاری بود شنیده و دیده نشده، یک ریال از کسی به عنوان مال سید بگیرد. خدمتگزار مدرسه بود با اندک حقوقی که می گرفت امرار معاش میکرد. دو پسر داشت بنامهای سعید و سیروس، سعید کارمند استانداری و سیروس پزشک گوش و حلق و بینی می باشد.

۲۹- در یکی از روزهای سرد زمستانی من و پسرخاله ام محمود قره خانی دور تنور نشسته بودیم و از گرمای ته کشیده تنور خودمان را گرم می کردیم که یکدفعه پسر خاله ام شوخی احمقانه ای کرد و از قفا هلم داد و افتادم داخل تنور. بعد پا به فرار گذاشت. هراسان فریاد زدم و خان ننه ام (مادر مادرم) را برای کمک طلبیدم. اگر به دادم نمی رسید معلوم نبود چه بلایی به سرم می آمد.

۳۰- سالها بعد وقتی بزرگ شدم و دل و جرات پیدا کردم، تصمیم گرفتم تلافی کنم. در فصل زمستان با محمود قره خانی به باغ رفتیم تا کار کنیم. هیزمی جمع کرده آتشی به پا کردیم. کتری چای را پر کردم و روی آتش

گذاشتم. آب که جوش آمد چایی را دم کردم و باقی آب جوش را کناری گذاشتم. محمود تازه از کار فارغ شده بود و دوان دوان آمد و کتری آب جوش را برداشت و بطرفی دوید. من که توی پوست خود نمی گنجیدم استکان چایی را برداشم و سرکشیدم یک دفعه صدای فریادی بلند شد. دیگه نتونستم جلوی خودمو بگیرم و زدم زیر خنده. محمود فریاد می زد (سوختم) منم از خنده روده بر شده بودم.

۳۲- در بناب شاعران توانمند بسیاری زندگی می‌کنند از جمله جناب آقای محمود داداش رستمی ثالث و آقای عبدالله کریمی ثالث روان شاد.

۳۳- از جمله شاعران دیگر بناب آقای فری، آقای عباس سهرابی «شاهین»، آقای یونس حاجی، آقای غلامرضا امامعلی زاده، آقای بیدل، آقای حاج عبدالقدار یزدان پناه، آقای پیغامی، آقای تیر انداز، آقای خشنود، آقای افضل یزدان پناه و آقای محسن قوی پنجه و ...

۳۴- آقای حاج شیخ یوسف باقری بنابی در مسجد صحبت می‌کردند و آقای میر محمد مشهور به (سید مرثیه خوان) مرثیه می‌خواند. گذشته از مرثیه خوانی، خیلی بذله گو هم بود در منبر مردم را می‌خنداند. روح هر دویشان شاد.

۳۵- بناب از شرق به مراغه از جنوب به میاندوآب و از شمال به عجب شیر و از مغرب به دریاچه اورمیه محدود است.

۳۶- بناب آثار باستانی زیادی در خود گنجانیده است از جمله پل پنج چشم، مسجد مهرآباد، مسجد اسماعیل بیگ و مسجد جامع میدان.

۳۷- در بناب مصلای بزرگی با سرپرستی آقای حاج شیخ مصطفی باقری بنابی و با همت اهالی بناب ساخته شده و دو گلدهسته بلندی در دیوار جنوبی مصلا ساخته شده که خیلی با شکوه می باشد.

۳۸- آدalar و آرالیق و کور آرخ « نهر کور» هر کدام منطقه ای آباد و پر گل و ریحان بناب به شمار می آیند.

۴۱- در تاریخ ۱۳۲۵ که توده ها در آذربایجان دولت تشکیل داده بودند در بناب هم عده ای فرصت طلب قد علم کرده بنام توده مردم را آزار و اذیت می کردند.

۴۲- در ماه محرم آقای ایوب صمد زاده نقش شمر را و آقای پاشا پاشازاده نقش عمر سعد را و آقای حاج محمد سعیدی نقش امام حسین را ایفا می نمودند، که صحنه های بسیار غم انگیزی بود.

۴۳- آقای مصطفی حاجی هاشم زاده نقش ازرق را و آقای میر قدیر نقش قاسم را ایفا می کردند. چنان در نقش خودشان غرق شده بودند که در حین درگیری میر قدیر با یک ضربتِ شمشیر او را زخمی کرد.

۴۴- آقای حاج احمد طاهری خانه باغ بزرگی داشت. ما هرشب باع خودمان را رها میکردیم و در آنجا دورهم جمع می شدیم و تا نصف های شب با پسردایی ها می گفتیم و می خندیدیم.

۴۵- بنده به جای در از درخت سنجیدی که در پشت خانه باغ بود بالا می رفتم وارد ایوان خانه باغ می شدم پسرخاله ام محمد حسین از این کارم خیلی ناراحت می شد در عوض پسردایی ام اسماعیل طاهری می خندید.

روزی محمد حسین عصبانی شد با چاقو به من حمله کرد من فرار کردم چاقو به شکم پاشا پاشازاده خورد. بخاطر همین اشتباہش ۵ - ۶ ماهی به زندان رفت.

۴۷- در یکی از روزهای بهاری به کوه قره قشون نزدیک روستای زوارق رفتیم در قله‌ی کوه نشسته و مشغول آماده کردن ناهار بودیم. افضل یکی از دوستان به قصد بریدن بوته خاری که نزدیک ما بود، رفت. پایش را گذاشت روی خار تا با چاقو ساقه‌اش را ببرد یک دفعه خرگوشی از زیر بوته جهید و پا به فرار گذاشت. افضل از ترس مثل بید می‌لرزید. جواد پسر خواهرم هم کمی ترسید من هم مجال فرار به خرگوش را نداده با یک گلوله کارش را تمام کردم.

۴۹- در کوه قره قشون قلعه ایست بنام قلعه‌ی دختران که بسیار صعب‌العبور می‌باشد به آنجا می‌رفتیم قبل از پایین کوه هدفی مدنظر قرار داده با شماره‌های معکوس شروع به دویدن می‌کردیم هر کس زودتر به مقصد می‌رسید برندۀ می‌شد.

۵۴- این بند درباره‌ی باقداری است که باران پاییزی تمامی محصولات کشاورزی اش را نابود کرده بود. زانوهایش را بغل کرده و به آینده‌ی سیاهش فکر می‌کرد.

۵۵- در فصل بهار مار چوبه می‌چیدیم در آتش کباب می‌کردیم و می‌خوردیم.

۵۶- کوه علی‌پنجه که قسمتی از کوههای قره قشون می‌باشد خیلی تماشی است در بالای کوه چشم‌آبی می‌جوشد که به واسطه آن اطراف کوه تماماً به باغ و سبزه زار تبدیل شده است.

۵۷- در کوه قره قشون سخنه بزرگی است به نام " یاریق قره " که غار بزرگش تبدیل به لانه کبوترهای وحشی شده است. در فصل شکار، شکارچیان برای شکار به آنجا راه کج می‌کنند.

۵۸- کوه انجير جزئی از کوه قره قشون می‌باشد که در کمر او از میان تخته سنگها، درخت انجر روییده و از شیار سنگها قطره آب چکه می‌کند و علف کبک از سبزی‌های بسیار نافع و عطر دار در آنجا فراوان می‌روید. وقتی هوا گرم می‌شود کبک‌ها از هر طرف به آنجا پناه می‌برند.

۶۰- تیمور یکی از دوستان عاشق پیشه ام دلباخته دختری شده بود. یک روز فکری به سرشن زد. سراغ معشوقه اش رفت و فراریش داد. از قضا برادران و خویشان دختر که راضی به این وصلت نبودند خبردار شدند و به هر سوراخ و سمهای سرک کشیدند و پیدایش کردند. دختر را از چنگش در آورده و با کتک مفصلی نقره داغش کردند. آخر سر تیمور به هر زحمتی که بود خود را از دستشان خلاص کرده پا به فرار گذاشت. کار عاقلانه تیمور این بود که به روتای خودشان (قشلاق) برنگشت و جان پناه بهتری از خانه ما گیر نیاورد.

۶۱- حاله حوا زن دائمی تیمور عاشق پیشه، زن سحرخیزی بود صبح زود بیدار می‌شد و دست و صورت بچه‌هایش را می‌شست و روانه سفره صبحانه می‌کرد. خانم نساء مادر تیمور زنی با سلیقه بود و مهارت خاصی در روشن کردن سماور زغالی و دم کردن چایی داشت. چای

های خوش رنگ و خوش طعم درست می کرد و از همه جالبتر چای اول مال بزرگ خانه، پدر تیمور (سیف الله) بود که نوش جان می کرد.

۶۲- دریکی از شب‌های زمستان به همراه تیمور و برادرانش آقایان سلیمان و شمس‌الله به منزل عاشق جعفر مهمان رفتیم کدو حلوایی در تنور پخته بودند زن عاشق جعفر که می خواست از طرفی به طرف دیگر برود چادرش گیر کرد و چراغ نفت سوز افتاد و خاموش شد. من و شمس‌الله از فرصت استفاده کرده کدو را برداشته دزدکی بیرون رفتیم و شکمی از عزا درآوردیم تا آنها چراغ را روشن کنند، دزدکی آمدیم و سر جای خود نشستیم. چراغ که روشن شد، یکدفعه دیدند کدو نیست.

۶۳- در ده جشن عروسی بود جوانان مشغول کشتی گرفتن بودند آقای محمد عبدالحسینزاده با شخصی به نام قلی کشتی گرفت او را شکست داد همراهان قلی با همراهان محمد دعوایشان شد.

۶۴- آقای میر احمد میر جعفرپور که همسایه با غمان بود به باع ما رفت و آمد زیادی داشت و مرد مهربان و باوقاری بود در همه جا شهرت و مقامی داشت.

۶۵- با پسر عمومیم آقای اصغر قدیمی اصل، شب‌ها در باع می خوابیدیم یک شبی من از خواب بیدار شدم دیدم که چوپانها باع را با گوسفندانشان می‌چرانند من با آقای خلیل آذررخش رفتیم با چوپان در گیر شدیم من کتک مفصلی به چوپان زدم در این موقع آقای اصغر و آقای رزاق حبیب اصغری که پسر عمه من است به کمک ما آمدند چوپان برای التماس به طرف رزاق رفت رزاق چون از ماجرا خبر

نداشت گمان کرد که چوپان می آید او را بزند عقب عقب رفت یک دفعه افتاد به نهر آب

۶۶- روزگاری در شهر بناب شیخ علی قاضی بنابی ملقب به «سیف العلماء» که یکی از علمای مشهور و بنامی بود که در مقابل شیخ عبدالله گُرد مقابله کرد و افراد و قشون آن را متلاشی نمود. بعلاوه خانه‌ی بزرگ، باغ و باعچه‌های آباد و خرم و خدم و حشم زیادی داشت. اما برای هر آغازی پایانی است و پایان دفتر عمر وی با رسیدن اجلش بسته شد و فرزندانش هر یک به گوشه‌ای از جهان نقل و مکان کرده باغ و باعچه‌ها و خانه پدری را به امان خدا رها کردند. حالا به جز ویرانی و باعچه‌های پریشان چیزی بجا نمانده است.

۶۷- آب از هر منطقه‌ای عبور کند آبادانی را به آن منطقه هدیه می دهد. نیاز بشر به آب باعث شده اکثر روستاها و شهرها در کنار رودخانه‌ها بنا شوند. در شهر بناب هم روستاهای قره قشلاق، آغ داش و مجید آباد در امتداد رود خانه‌ای بنا شده که انتهای آن به دریاچه ارومیه میرسد. این رود ثاثیر زیادی در مسیر امتداد خود گذشته است که از جمله تاثیرات آن چمنزارهای بزرگ و تبدیل آن منطقه به چمنزار و زیستگاه غازها، اردک‌ها و بوقلمون‌های وحشی شده است.

۶۸- یک شب آقای بخشعلی نبی قدیم به همراه حسن شکرانی برای کشیک دادن به سر خرمن رفته بودند. به رسم کشیک شب آقای بخشعلی اول استراحت می کند و حسن شکرانی شروع به کشیک دادن می کند. بخشعلی خواب میبیند که دزد به خرمن زده است. ناگهان وحشت زده از خواب بیدار می شود و حسن را جلوی چشمش می بیند. ما بین خواب و بیداری حسن را بجای دزد میگیرد و به او حمله می کند. آخر سر زیر

ضربات چوب دستی بخشعلی، حسن به التماس می‌افتد که دایی من حسن هستم. دزد نیستم. بخشعلی زمانی به خود می‌آید که کتک مفصلی به حسن زده است.

۷۲- هر سال در روز عید غدیر خم با بچه‌های محله دسته جمعی باوردهای «بابا وئر، کرمه وئر، هئچ اولماسا کهنه وئر» دور محله می‌گشته‌اند از خانه‌ها هیزم یا کهنه پاره جمع می‌کردیم آقای مهدی خزانه که مردی مذهبی بود در میدان شهر مشعل درست می‌کرد کهنه پاره‌ها را به زنجیر می‌بست آتش می‌زد به دور سرش می‌چرخاند.

۷۴- یکی از رسومات بناب این بود که در شب چهارشنبه سوری بعضی خانم‌ها سر سه راهی محله خود می‌ایستادند و زیر پایشان کلیدی می‌گذاشتند و نیت می‌کردند و متظر آمدن اولین رهگذر می‌شدند. اولین کلمه‌ای که از زبان آن‌ها خارج می‌شد برایشان معنی و مفهوم خاصی داشت. (فال خوب یا بد)

۷۵- یکی دیگر از رسماهای مختص خانم‌ها این بود که صبح زود چهارشنبه سوری لب رودی می‌رفتند و زلف هایشان را شانه می‌زدند و ناخن هایشان را کوتاه می‌کردند. بعد یک شمع کوچکی روشن کرده داخل پوست گردو گذاشته و به آب رودخانه می‌سپردند. هر چقدر پوست گردوی حامل شمع روی آب شناور می‌ماند به نیت خود نزدیکتر می‌شدند.

۷۶- از رسماهای مختص دختران جوان این بود که آخرین جمعه ماه رمضان به مسجد می‌رفتند و کیسه پول میدوختند. وقتی کار دوختن تمام می‌شد کمی پول درون کیسه میریختند و از مسجد بیرون می‌آمدند.

کیسه پول در دستشان خودنمایی می کرد. پسران عاشق پیشه هم در انتظار آمدن آنها در کنجی متظر می ماندند. دختران کیسه به دست از کنار پسران متظر، رد می شدند و هر پسری که دختر مورد علاقه خود را می دید کیسه از دستش می ربود و علاقه خود را به او ابراز می کرد.

۷۷- عید نوروز هم رسم و رسوم خاص خودش را داشت که معرف حضور همه است. چیدن سفره‌ی هفت سین و رفتن به دید و بازدید همسایگان و خویشان و اقوام. گاهی هم کج کردن راه برای دلجویی و یاد کردن یتیمان و بینوایان.

۷۸- در دوران کودکی به یاد دارم که برف زیاد و سنگینی می بارید حتی تا عید و بعد از عید هم روی زمین می ماند. وقتی آفتاب بهاری بالا می آمد برف ها را آب می کرد و جوی کوچکی در کوچه پس کوچه های محل به راه می انداخت و در گودالها جمع می کرد. ما هم فرصت را غنیمت شمرده از برفها قند آب درست می کردیم و می خوردیم (تقریباً شبیه بستنی امروزی)

۷۹- در چمنزار آقای فیروز خجسته، چمن‌ها را با بیل به صورت مستطیل بربله و در کناری می چیدیم و شخص کارگری به نام غلامحسین آنها را بر می داشت و به فتح‌الله که بنا بود می داد و او هم به روی دیوار می گذاشت و دیوار درست می کرد.

۸۲- از بناب همه ساله بادام و قیسی و خشک بار و پیاز و گوجه خیار و نمک و قالی و قالیچه های بی شماری به کشور های خارج صادر می شود.

۸۴- سوواق باسار، مکت‌الله، میانه، پنداما، قوم قانا و قوم لار هر یک مناطق حاصل خیز بناب می‌باشند.

۸۶- قشلاق، قره چپق، ینگی کند، خانه برق، علی خواجه، خلیل وند، زوارق، خوش‌مهر، تازه کند، بناجو روشت کوچک، زاوشت، سورگل قیماسخان، دوش، حاجی مصیب، قره قشلاق، مجید آباد، آغ داش، جمشید آباد، چقلو، گوران قشلاق هر کدام از روستاهای تابع بناب می‌باشند.

۸۸- بوینوزلو باغ که یک باغ بزرگی در زوارق است مال پسر عمه من آقای روان شاد احمد رفیعی بود که در تابستان به آنجا میرفتم حمید و غلامحسین پسرهای او موقع فراری دادن گنجشکها و سارها یک چللک (حلبی خالی) را با چوب می‌زدند. بعضی وقت‌ها هم که با یک دیگر دعوا می‌کردند خیلی تماشایی بود.

۸۹-۹۰- روزی پسر حمید با خواهرش در ایوان خانه‌باغ بازی میکردند. یک دفعه از دریچه بام افتاد. نفیش قطع شد و بالا نیامد. مادر بزرگش نازنین، فتاح را به سینه چسباند و فریاد زد پسرم مرد! همه شوک زده هاج و واج با دهانی باز خشکمان زده بود. کم کم غم از دست دادن فتاح در چهره‌های همه نمایان می‌شد که فتاح چشم باز کرد و به زور لب به سخن گشود.

۹۱- در سال ۱۳۷۴ پسرعمه‌ام احمد رفیعی با سکته قلبی دار فانی را وداع گفت و به دیار باقی شتافت صفاتی بوینوزلو باغ هم با او رفت.